

bibl. no. II

LANDBOUW-ECONOMISCH INSTITUUT

3-GRAVENHAGE TELEFOON 72.26.36 - 2-2222

NIET VOOR PUBLICATIE.

RAPPORT NO. 13.

ONDERZOEK NAAR DEN KOSTPRIJS VAN SUIKERBIETEN VOOR HET OOGSTJAAR 1942.

Het doel :

Naast de gegevens en berekeningen over den kostprijs van suikerbieten in Groningen op de klei, die reeds in rapport no. 7 zijn vermeld, ook een onderzoek in te stellen naar den kostprijs in andere belangrijke productiegebieden.

Het materiaal.

1. Een recapitulatie van het Groninger materiaal uit rapport no. 7, opgesteld, zooals in de Aanvullende Nota op dat rapport wordt aangegeven, met uitzondering van de sociale lasten, die voor 1942 op het huidige peil van 14% van het totale loon zijn gebracht.

Het betreft hier een vrij groot aantal bedrijven, met vier basisjaren (aantal waarnemingen in de Noordelijke Bouwstreek 67 en in het Oldambt 31). De spreiding van deze bedrijven komt vrijwel overeen met die van respectievelijk 276 bedrijven in de Noordelijke Bouwstreek en 180 in het Oldambt.

2. Een negental Zeeuwsche bedrijven, voor het meerendeel zeer groote bedrijven (zie opp. beteeld met bieten in 1939 op staat II) over het basisjaar 1939 wat de kosten betreft. Van 7 bedrijven waren over 10 jaren de opbrengsten van bieten bekend.

Het geringe aantal bedrijven en alleen kostengegevens over 1939 maken de basis vrij smal; de groote oppervlakten bieten compenseren dit evenwel eenigermate.

De vrij grove groepeerings van de kosten geeft aan de voorcalculatie een globaal karakter. Doordat de indeeling der kosten niet uniform is, is vergelijking van sommige kostengroepen van de bedrijven onderling minder goed mogelijk.

De in het onderzoek betrokken bedrijven behooren naar alle waarschijnlijkheid tot de economisch allerbeste bedrijven in Zeeland. Alleen van Bedrijf I weten wij dit op grond van een vorig onderzoek, waaraan wij het frequentie-diagram (bijlage VIII) ontleenen.

Op grond van de veronderstelling, dat het gemiddelde van 9 Zeeuwsche bedrijven tot de kostengroep 70/73 van het frequentie-diagram behoort, is de kostprijs voor de middenbedrijven uit kostengroep 82/85 berekend.

3. Een viertal verspreide bedrijven van den Accountantsdienst over twee basisjaren 1938 en 1939. Behalve van één bedrijf zijn de verbouwde oppervlakten vrij klein. Het kader ontbreekt ons om de gegevens van deze bedrijven verder te interpreteren. Volledigheidshalve geven wij deze cijfers.

De bewerking.

De berekeningen, die als uitgangspunten de kosten uit de bijlagen hebben, zijn te vinden in staat I van Groningen, staat II van Zeeland en staat III voor de verspreide bedrijven.

Enkele belangrijke punten:

- a. De kosten zijn met behulp van wijzigingscoëfficiënten omgerekend op het peil van 1942, voorzover dit bekend was. In feite is het evenwel voor het meerendeel het peil van Augustus 1941.
- b. Het ondernemersloon is - evenals dit bij de consumptie-aardappelen in rapport no. 11 het geval is - globaal 20% van de totale gemiddelde kosten gesteld. Uitgaande van f. 75.- resp. f. 100.- ondernemersloon voor tarwe, moest het op die basis voor consumptie-aardappelen f. 150.- à f. 200.- bedragen en voor suikerbieten f. 125.- à f. 150.-. Het lagere bedrag aan totale kale kosten van suikerbieten, vergeleken met consumptie-aardappelen vindt zijn oorzaak voornamelijk in de naar verhouding geringe kosten voor zaaizaad en het ontbreken van sorteer- en bewaarkosten.

13A

Het is moeilijk de ondernemerswerkzaamheid af te meten naar een algemeen geldende maatstaf. De vraag komt naar voren of het verschil in totale kale kosten tusschen consumptie-aardappelen en suikerbieten wel geheel de juiste verhouding aangeeft van de vereischte ondernemerswerkzaamheid.

c. De waarde van het bietenloof en -koppen overeenkomstig rapport no. 7. Als maatstaf is genomen, dat het geheele geproduceerde kwantum tegen den gestelden prijs afgezet kan worden. In Groningen, waar de oppervlakte, beteeld met bieten klein is in verhouding tot Zeeland, ligt de prijs dan ook veel hooger.

d. De opbrengsten van bieten zijn in Groningen berekend op grond van de gemiddelde opbrengsten van de betrokken bedrijven in de vier basisjaren met behulp van een normalisatie-coëfficiënt ontleend aan de verhouding van de gemiddelde opbrengst in hetzelfde gebied over dezelfde vier jaren en de laatste bekende tien jaren. Voor Zeeland zijn van 7 bedrijven de opbrengsten bekend over de jaren 1930 - 1939; het gemiddelde hiervan is genomen.

Voor de bedrijven van den Accountantsdienst is dezelfde methode gevolgd als voor Groningen.

e. De oogstdepressie tengevolge van verminderde stikstoftoediening is op grond van rapporten van het Centraal Instituut voor Landbouwkundig Onderzoek voor Groningen geschat op 4% en voor Zeeland en Holland op 10%. Het verschil spruit voort uit hoogere practijkgiften in Zeeland en Holland in vergelijking met Groningen, terwijl in Groningen de stikstofnorm iets hooger uitvalt door het procentueel meer voorkomen van zavelgrond.

f. Extra-arbeidsloon. Bij de consumptieaardappelen is facultatief nog een post van f.50.- aan extra arbeidsloon opgevoerd voor het geval, dat moet worden aangenomen, dat in 1942 een even groote schaarschte aan landarbeiders in het najaar zal bestaan als in het najaar van 1941.

Daar de werkzaamheden voor de bieten ook voor het grootste deel vallen in het najaar, geldt hier naar alle waarschijnlijkheid hetzelfde. Het bedrag f.50.- stelt een ruwe schatting voor.

In bijlage I onder post 18 staat f.20 vermeld voor extra-personeel in Groningen. Deze post heeft betrekking op de extrakosten, veroorzaakt door het verplicht te werk stellen van meer arbeiders dan gebruikelijk was gedurende den winter en heeft dus geen betrekking op de abnormale stijging van het loon in de drukke seizoenen.

De prijs per 1000 kg. bieten is met en zonder deze f.50.- extra-arbeidsloon berekend.

g. Kosten, die samenhangen met de hoeveelheid geoogst product.

Door de oogstdepressie kan een vermindering van kosten optreden. Voor granen zal dit waarschijnlijk weinig te beteekenen hebben; voor een product als suikerbieten, waarbij de kosten van vervoer relatief hoog zijn, echter wel. De kosten na den oogst bedragen op het huidige niveau omgerekend gemiddeld per ha. in de Noordelijke Bouwstreek f.77.68, in het Oldambt f.71.90 en op de vier door den Accountantsdienst geadmistrateerde bedrijven f.180.-. De gegevens van de Zeeuwsche bedrijven zijn niet zoodanig gegroepeerd, dat deze kosten er uit af te lezen vallen. Indien we aannemen, dat deze kosten recht evenredig met oogstdepressie dalen, dan moet neg in mindering van de totale kosten worden gebracht:

in de Noordelijke Bouwstreek : $4/100 \times f.77.68 = f. 3.11$

in het Oldambt : $4/100 \times f.71.90 = f. 2.88$

in de bedrijven van den Accountantsdienst: $10/100 \times f.180.- = f.18.-$

Voor Zeeland is het gemiddelde genomen van Groningen en de bedrijven van den Accountantsdienst nl. f.12.75.

h. Rente.

Voor Groningen zijn twee posten opgevoerd nl. voor de doode inventaris en het omlopend kapitaal. Hierbij is de berekening gevolgd van den Rijkslandbouwconsulent voor Noordelijk Groningen. Voor de doode inventaris 4% van de helft van de nieuwwaarde; voor het omlopend bedrijfskapitaal 4% van de helft van de totale uitgaven (dwz. 4% over 6 maanden *van de totale uitgaven*). Totaal bedraagt de post rente voor de Noordelijke Bouwstreek f.9.06; voor het Oldambt f.8.42 per ha.

In de boekhoudingen van de Zeeuwsche en Hollandsche bedrijven was geen rente gerekend. Deze is door ons geschat op f.15.- per ha. Hiervan komt f.3.- ten laste van de doode inventaris en f.12.- voor het in één productieproces omloopend bedrijfskapitaal van f.600.- gedurende een gemiddelde termijn van 6 maanden. Het productieproces begint direct na den oogst van het voorgewas met het najaarsploegwerk en eindigt bij de uitbetaling van het product na aflevering. Het is vanzelfsprekend maar een vrij ruwe schatting.

Het verschil tusschen het in Groningen en de andere gebieden ingecalculerde bedrag kan verklaard worden uit het feit, dat in Groningen de ronte indirect over alle gewassen omgeslagen wordt naar de oppervlakte-maatstaf. De gewassen met een relatief groote behoefte aan bedrijfskapitaal werden in Groningen dus te weinig belast. Hetzelfde geldt bv. - ook in Zeeland - voor de post onderhoud van wagens en tuig.

1. Sociale lasten.

Hiervoor is 14% aangenomen voor 1942 op grond van berekening van Mr.C.F. Haarman te Groningen, volgens een verslag van een lezing over dit onderwerp in het Groninger Landbouwblad van 25 October 1941.

a. ziekte- en ongevallenverzekering	3 %
b. invaliditeitsverzekering	4 % ')

Samen 7 % ') van het verzekerd loon.

Deze kosten hebben de werkgevers reeds jarenlang moeten opbrengen.

Daarbij komen derhalve thans en in het vervolg nog :

c. bijzonder ongevallenfonds	0.1%
d. kinderbijslagregeling	1 %
e. ziekenverzorging	4 % ')
f. vereveningsheffing	4.5%
g. imponderabilia	0.4% ')

Samen 10 % ') van het verzekerd loon.

') Deze cijfers berusten op schattingen van Mr.C.F.Haarman.

Dit beteekent derhalve dat de sociale lasten op het bedrijf zijn verhoogd van pl.m. 7 tot pl.m. 17% van het verzekerd loon. Van deze lasten kan ongeveer 2% voor de ziekenverzorging en 1% voor de ziekteverzekering, samen ongeveer 3% ten laste van de verzekerde arbeiders komen.

De sociale lasten zijn gerekend over het volle loonbedrag, ook indien dit eventueel loon bevat van den boer en zijn gezinsleden, wat bij het meerendeel der bedrijven niet is uit te vinden. Bij de berekening van door den boer en eigen gezinsleden gepresteerde handenarbeid wordt als loonnorm het loon van gelijksoortige vreemde arbeidskrachten genomen. Dit loon bestaat uit een geldbedrag en sociale voorzieningen, die door den werkgever worden betaald. Indien men de sociale lasten niet in rekening zou brengen voor prestaties van eigen arbeid zou men in feite tegen een lager loon werken dan de vreemde arbeidskrachten.

De resultaten.

De berekeningen met hun uitkomsten zijn vermeld in staten I, II en III.

Recapitulatie uitkomsten.

Gebieden	f.125.- ondern.loon		f.150.- ondern.loon		Opmerkingen
	zonder extra-loon	met extra loon f.50.-	zonder extra-loon	met extra loon f.50.-	
Groningen:					Geldig voor: middenbedrijven " " gemiddelde van de 4 onderzochte bedrijven.
Noord.Bouwstreek	17.49	18.92	18.21	19.64	
Oldambt	18.88	20.46	19.67	21.25	
Zeeland	18.41	19.60	19.10	20.29	
Holland en West-Brabant	16.96	18.15	17.56	18.75	

De uitkomsten van de vier bedrijven van den Accountantsdienst zweven min of meer, daar het plaatsbepalend kader ontbreekt.

Wij weten niet, hoe het gemiddelde van de 4 in het onderzoek betrokken bedrijven zich verhoudt tot het middenbedrijf van Holland en West-Brabant.

Waarschijnlijk ten overvloede merken wij nog op, dat gezien het materiaal, aan deze berekeningen slechts eenige oriënteerende waarde kan worden toegekend.

LANDBOUW-ECONOMISCH INSTITUUT
De Directeur,

(Drs. J. Horrings)

's-Gravenhage, 16 Februari 1942.

STAAT I.

DE GEMIDDELDE PRODUCTIEKOSTEN (IN GLD. PER HA.) EN DE BEREKENDE GEMIDDELDE KOSTPRIJS (IN GLD. PER 1000 KG.) VOOR SUIKERBIETEN VAN EEN AANTAL BEDRIJVEN IN GRONINGEN.

	Noordelijke Bouwstreek		Oldambt	
	I	II	I	II
Totalo kale kosten	620.-	620.-	607.-	607.-
Ondernemersloon	125.-	150.-	125.-	150.-
Totaal	745.-	770.-	732.-	757.-
AF: bietenloof en -koppen	130.-	130.-	130.-	130.-
	615.-	640.-	602.-	627.-
AF: kostenvermindering tengevolge van oogstdepressie	3.-	3.-	3.-	3.-
Blijft	612.-	637.-	599.-	624.-
	kg.		kg.	
Genormaliseerde opbrengst	36.442		33.046	
Idem na 4% oogstdepressie	34.984		31.724	
Kostprijs in gld. per 1000 kg.	17.49	18.21	18.88	19.67
Indien f.50.- per ha. extra loon wordt berekend, wordt de kostprijs f.1.43, resp. f.1.58 hooger	18.92	19.64	20.46	21.25
Aantal waarnemingen (1 waarneming = de gegevens van 1 bedrijf over 1 jaar)	67		31	

STAAT II.

DE PRODUCTIEKOSTEN (IN GLD. PER HA.) EN DE BEREKENDE GEMIDDELDE KOSTPRIJS
(IN GLD. PER 1000 KG.) VOOR SUIKERBIETEN VAN ENKELE BEDRIJVEN IN ZEELAND.

Bedrijf	aantal ha.suiker- bieten 1939	Kale kosten	Gemiddelde op- brengst in kg. 1930-1939.
A	152.01	596.-	47.271
B	22.79	531.-	49.490
C	24.03	546.-	52.731
D	19.36	603.-	-
E	26.33	626.-	45.702
F	28.23	659.-	42.877
G	33.58	632.-	40.995
H	5.13	630.-	46.951
I	4.75	649.-	-
Gemiddeld		608.-	46.574
Opbrengst na 10% oogstdepressie			41.917
AF: kostenvermindering tengevolge van oogstdepressie		13.-	
Blijft		595.-	
		I.	II.
Kale kosten		595.-	595.-
Ondernemersloon		125.-	150.-
Totaal		720.-	745.-
AF: bietenloof en -koppen		60.-	60.-
Blijft		660.-	685.-
Kostprijs in gld. per 1000 kg. van groep 70/73		15.75	16.34
Idem van groep 82/85, d.i. x 83/71		18.41	19.10
Indien f.50.- per ha. extra loon wordt berekend, wordt de kostprijs f.1.19 hoger		19.60	20.29

STAAT III.

DE PRODUCTIEKOSTEN (IN GLD. PER HA.) EN DE BEREKENDE GEMIDDELDE KOSTPRIJS
(IN GLD. PER 1000 KG.) VOOR SUIKERBIETEN VAN ENKELE VERSPREIDE TYPE-
BEDRIJVEN VAN DEN ACCOUNTANTSDIENST.

Bedrijf	Ligging	aantal ha. suikerbieten		Kale kosten	Opbrengst	
		1938	1939		kg.	boekjaar
A.	Haarlemmermeer	1.50	1.73	682.-	54.451	1938 en '39
B.	idem	9.62	-	648.-	49.414	1938
C.	Rijn- Delf- en Schielandsche Droogmakerijen	1.65	-	705.-	31.049	1938
D.	West-Noord-Brabant	-	1.71	794.-	47.591	1939
Gemiddeld				707.-	45.626	
Genormaliseerde opbrengst					46.769	
Idem na 10% oogstdepressie					42.092	
AF: kostenvermindering tengevolge van oogstdepressie				18.-		
Blijft				689.-		
				I.	II.	
Kale kosten				689.-	689.-	
Ondernemersloon				125.-	150.-	
Totaal				814.-	839.-	
AF: bietenloof en -blad				100.-	100.-	
Blijft				714.-	739.-	
Kostprijs in gld. per 1000 kg.				16.96	17.56	
Indien f.50.- per ha. extra loon wordt berekend, wordt de kostprijs f.1.19 hooger				18.15	18.75	

RAAPPORT NO. 13, BIJLAGE I.

SPECIFICATIE VAN DE KOSTEN VAN SUIKERBIJTTEN VAN EEN AANTAL BE-
DRIJVEN IN GRONINGEN (IN GLD. PER HA.):

	Wijz. Coëff.	Noord. Bouwstreek		Oldambt	
		gem. 1936/'39	1942	gem. 1936/'39	1942
<u>Indirecte kosten:</u>					
1. Onderhoud werktuigen	1.50	4.56	6.84	4.83	7.25
2. Afschr. werktuigen	1.60	8.20	13.12	7.11	11.38
3. Rente doode inventaris	1.14	2.30	2.62	1.74	1.98
4. Rente oml. kapitaal	-	2.56	6.44	2.54	6.44
5. Brandverz. oogst en doode inventaris	1.43	0.54	0.77	1.24	1.77
6. Hagel- storm-en. molest- verzekering	3.-	0.35	1.05	0.69	2.07
7. Abonnementen en reisk.	1.10	5.82	6.40	4.32	4.75
8. Drainage materiaal	1.43	1.98	2.83	1.98	2.83
9. Kalkmeststoffen	1.73	3.55	6.14	2.68	4.64
10. Fosforzuurmeststoffen	1.74	5.67	9.87	4.11	7.15
11. Kalimeststoffen	1.25	5.70	7.13	2.77	3.46
12. Groenbemesting	3.-	0.81	2.43	0.24	0.72
13. Diversen	1.10	0.96	1.06	0.28	0.31
14. Stalmest	1.20	0.79	0.95	0.52	0.62
15. Arbeidsloon	1.245	26.27	32.71	29.05	36.17
16. Kosten paarden	1.50	16.79	25.19	23.43	35.14
17. Kosten tractor	2.-	3.91	7.82	0.53	1.06
18. Kosten extra personeel			20.-		20.-
		90.76	153.37	88.06	147.74
<u>Directe kosten:</u>					
19. Arbeidsloonen	1.245	155.33	193.39	162.26	202.01
20. Kosten paarden	1.50	33.85	50.78	38.70	58.05
21. Kosten tractor	2.-	0.40	0.80	-	-
24. Zaaizaad	1.54	7.87	12.12	10.02	15.43
25. Ontsmetting	1.30	0.01	0.01	-	-
26. Stikstofbemesting	1.16	34.79	40.36	31.46	36.49
27. Stalmest	1.20	1.15	1.38	1.04	1.25
28. Bestrijding planten- ziekten	1.30	1.03	1.34	0.66	0.86
29. Sociale lasten	1.1)	10.78	31.65	11.78	33.35
30. Vracht	1.50	2.45	3.68	0.57	0.86
31. Weegloon	1.-	0.13	0.13	0.15	0.15
34. Omgeploegd	1.-	0.08	0.08	0.38	0.38
35. Diversen	1.10	0.59	0.65	0.01	0.01
TOTAAL		339.22	489.74	345.09	496.58
Pacht			130.-		110.-
Totale kale kosten			619.74		606.58

aantal waarnemingen

67

31

1) 14% van het directe + indirecte loon.

RAPPORT NO.13, BIJLAGE II.

SPECIFICATIE VAN DE PRODUCTIEKOSTEN VAN SUIKERBIETEN OP BEDRIJF A IN ZEELAND.
(in gld. per ha.)

Kostenelementen	1939	wijz. coeff.	1942
<u>Directe kosten:</u>			
<u>Arbeidsloon:</u>			
Zaaien enz.	4.11	1.245	5.12
Wieden	43.-	1.245	53.54
Oogsten	90.07	1.245	112.14
Arbeidsloon in grondbewerking, paardenkosten enz.	27.54	1.245	34.29
Sociale lasten	10.67	1)	28.71
Materiaalkosten grondbewerking	16.94	1.31 2)	22.19
Paardenwerk	12.35	1.50	18.53
Tractorwerk	1.72	2.-	3.44
Stikstofmeststoffen	33.92	1.16	39.35
Kalimeststoffen	10.95	1.25	13.69
Fosforzuurmeststoffen	7.15	1.74	12.44
Zaaizaad	9.71	1.54	14.95
Diversen	0.07	1.10	0.08
<u>Kopkosten:</u>			
Beheer en administratie	21.62	1.10	23.78
Algemeene onkosten	6.34	1.10	6.97
Arbeidsloonen	13.84	1.245	17.23
Onderh. en afschrijv. landbouwwerkt.	13.82	1.55 3)	21.42
Tantièmes personeel 4)	14.-	1.-	14.-
Sociale lasten	0.90	1)	2.44
Pensioen arbeiders	12.-	1.-	12.-
Rente			15.-
Pacht			125.-
Totaal kale kosten			596.28
=====			=====

1) 14 % van het loon.

2) gemiddelde wijz.coeff. stalmest en drainage.

3) gemiddelde wijz.coeff. van onderhoud werktuigen en afschrijving werktuigen.

4) aangezien in de practijk het tantième steeds als loon wordt gezien, hebben wij deze post niet buiten de berekening gelaten.

RAPPORT NO. 13, BIJLAGE III.

SPECIFICATIE VAN DE PRODUCTIEKOSTEN VAN SUIKERBIETEN OP DE BEDRIJVEN B, C
EN D IN ZEELAND (in gld. per ha.)

Kostenelementen	wizj. coef.	B		C		D	
		1939	1942	1939	1942	1939	1942
<u>Directe kosten:</u>							
Arbeidsloon:						117.20	145.91
Verplegen	1.245	46.20	57.52	48.97	60.97		
Oogstloon	1.245	65.15	81.11	69.72	86.80		
Paardenkosten	1.50	28.11	42.17	27.22	40.83	54.07	81.11
Tractorkosten	2.-	-	-	-	-	5.73	11.46
Sociale lasten	1)	6.76	24.38	6.76	25.66	8.07	23.64
Stikstofmeststoffen	1.16	40.65	47.15	41.68	48.35	43.38	50.32
Kalimeststoffen	1.25	10.22	12.78	11.28	14.10	12.55	15.69
Fosforzuurmeststoffen	1.74	6.70	11.66	8.95	15.57	7.36	12.81
Zaaizaad	1.54	8.12	12.50	8.15	12.55	11.62	17.89
Kadegeld, havengeld enz.	1.-	3.01	3.01	3.01	3.01	-	-
Onkosten en weegloon	1.-	16.27	16.27	16.27	16.27	5.50	5.50
Premie hagelverzekering	3.-	-	-	-	-	0.61	1.83
<u>Indirecte kosten:</u>							
Drainage	1.43	0.47	0.67	0.47	0.67	1.66	2.37
<u>Najaarsploegwerk:</u>							
Paardekosten	1.50	10.80	16.20	10.80	16.20	18.19	27.29
Arbeidsloon	1.245	10.80	13.45	10.80	13.45	6.07	7.56
Organ.mest en diverse cultuuruitgaven	1.20	9.23	11.08	9.23	11.08	15.25	18.30
Contributies en andere algemeene uitgaven	1.10	0.89	0.98	0.89	0.98	8.05	8.86
Onderh. en afschrijv. gereedsch. en werkt.	1.55	14.61	22.65	14.61	22.65	14.44	22.38
Vast personeel	1.245	6.72	8.37	6.72	8.37	-	-
Bedrijfsleider	1.-	13.70	13.70	13.70	13.70	15.40	15.40
Rente			15.-		15.-		15.-
Pacht			120.-		120.-		120.-
Totaal kale kosten			530.65		546.21		603.32
=====			=====		=====		=====

1) 14 % van het totale loon

2) voor bedrijf D het gemiddelde van 1939 en 1940.

SPECIFICATIE VAN DE PRODUCTIEKOSTEN VAN SUIKERBIETEN OP DE BEDRIJVEN E, F EN G IN ZEELAND (IN GLD. PER HA.).

Kostenelementen	Wijz. Coëff.	E		F		G	
		1939	1942	1939	1942	1939	1942
Directe kosten:							
Arbeidsloon:							
Verplegen	1.245	47.58	59.23	45.79	57.01	50.17	62.46
Oogstloon	1.245	55.67	69.31	51.43	64.03	62.36	77.64
Laad- en loskosten	1.245	21.34	26.57	31.24	38.89	13.92	17.33
Weegloon	1.245	1.64	2.04	1.61	2.-	1.79	2.23
Loon in paardenkosten	1.245	13.98	17.41	21.64	26.94	16.69	20.78
Paardenkosten	1.50	27.97	41.96	43.28	64.92	33.40	50.10
Tractorkosten	2.-	1.96	3.92	5.17	10.34	0.89	1.78
Stikstofmeststoffen	1.16	36.91	42.82	37.12	43.06	34.65	40.19
Kalimestoffen	1.25	9.91	12.39	1.72	2.15	13.67	17.09
Fosforzuurmeststoffen	1.74	7.45	12.96	7.35	12.79	7.64	13.29
Organische mest	-	-	-	-	-	-	-
Bestrijding plantenziekten	1.30	0.17	0.22	1.22	1.59	0.51	0.66
Zaaizaad	1.54	9.11	14.03	9.08	13.98	8.81	13.57
Aandeel kosten vrachtauto's en wiedzmachine	1.55	6.68	10.35	3.72	5.77	0.67	1.04
Indirecte kosten:							
Drainage, etc.	1.43	3.79	5.42	3.79	5.42	3.79	5.42
Arbeidsloon	1.245	20.58	25.62	20.58	25.62	20.58	25.62
Sociale lasten	-	11.44	27.98	11.44	30.03	11.44	28.85
Pensioenen arbeiders	1.-	11.89	11.89	11.89	11.89	11.89	11.89
Paardenkosten	1.50	20.23	30.35	20.23	30.35	20.23	30.35
Stalmest	1.20	18.29	21.95	18.29	21.95	18.29	21.95
Algemeene onkosten	1.10	12.80	14.08	12.80	14.08	12.80	14.08
Onderhoud werktuigen, havens, smalspoor	1.50	11.44	17.16	11.44	17.16	11.44	17.16
Afschrijving werktuigen + tractoren	1.60	21.-	33.60	21.-	33.60	21.-	33.60
Rente			15.-		15.-		15.-
Pacht			110.-		110.-		110.-
TOTALE KALE KOSTEN			626.26		658.57		632.08

RAPPORT No.13, BIJLAGE V.

SPECIFICATIE VAN DE PRODUCTIEKOSTEN VAN SUIKERBIETEN OP
DE BEDRIJVEN H EN I IN ZEELAND (IN GLD. PER HA.)

Kostenelementen	Wijz. Coëff.	H		I	
		1939	1942	1939	1942
<u>Arbeidsloon:</u>				127.75	159.05
Onderhoud en rooien	1.245	102.04	127.04		
Indraaggeld, etc.	1.245	22.87	28.47		
Arb. loon in paar- denwerk	1.245	27.61	34.37		
Bieterkoppen kappen	1.245	8.70	10.83		
Sociale lasten	1)	10.62	28.09	9.43	22.27
Paardenkosten	1.50	75.39	113.09	75.48	113.22
Tractorkosten	2.-	-	-	5.89	11.78
Stikstof-meststoffen	1.16	42.61	49.43	31.15	36.13
Kali-meststoffen	1.25	10.09	12.61		
Fosforzuur-meststoffen	1.74	6.88	11.97	8.53	14.84
Organische mest	1.20	-	-	10.-	12.-
Groenbemesting	3.-	3.40	10.20	2.75	8.25
Zaaizaad	1.54	7.32	11.27	7.89	12.15
Onderhoud drainage	1.43	6.01	8.59	4.57	6.54
Onderh. werktuigen en materiaal	1.50	2)	14.38	33.53	50.30
Afschrijving werkt.	1.60	2)	22.91	22.84	36.54
Algemeene uitgaven	1.10	2)	11.68	28.-	30.80
Weegloon en kadegeld	1.00	10.52	10.52		
Hagelverzekering	3.00	0.60	1.80		
Rente		2)	15.-		15.-
Pacht		107.94	107.94	120.-	120.-
TOTAAL KALE KOSTEN			630.19		648.87

1) 14% van het loon

2) De posten, die in 1939 niet genoteerd waren, zijn voor 1942 ontleend aan het gemiddelde dezer posten van de Zeeuwsche bedrijven uit rapport no. 11 (kostprijs aardappelen)

RAPPORT NO.13, BIJLAGE VI.

SPECIFICATIE VAN DE PRODUCTIEKOSTEN VAN SUIKERBIETEN VAN DE BEDRIJVEN A EN
B (HAARLEMMERMEER) BIJGEHOUDEN DOOR DEN ACCOUNTANTSDIENST.

Kostenelementen	wizj. coef.	A		B	
		Gem. '38/'39	1942	Gem. '38/'39	1942
<u>Indirecte kosten:</u>					
1. Organische mest	1.20	14.93	17.92	8.89	10.67
2. Kunstmest	1.57	15.42	24.21	19.39	30.44
3. Onderh.gebouwen	1.30	2.03	2.64	1.61	2.09
4. Onderh.werkt. en materiaal	1.50	6.52	9.78	10.76	16.14
5. Afschr.werkt.en materiaal en klein gereedschap	1.50	5.50	8.25	9.19	13.79
6. Algemeene kosten	1.10	8.62	9.48	3.17	3.49
7. Arbeidsloonen	1.245	28.54	35.53	24.94	31.05
8. Paardenkosten	1.50	12.04	18.06	28.13	42.20
9. Tractorkosten	2.-	12.92	25.84	-	-
10.Sociale lasten	1)	0.54	4.97	0.66	4.35
11.Onderh.erf en wegen	1.10	0.36	0.40	0.38	0.42
<u>Directe kosten:</u>					
12.Zaaizaad	1.54	12.04	18.54	9.85	15.17
13.Stikstofmeststoffen	1.16	30.76	35.68	34.93	40.52
14.Paardenkosten	1.50	7.38	11.07	20.47	30.71
15.Arbeidsloonen	1.245	111.22	138.47	124.35	154.82
16.Sociale lasten	1)	2.03	19.39	3.31	21.67
17.Tractorkosten	2.-	1.08	2.16	-	-
18.Diversen	1.10	-	-	3.44	3.78
19.Hagelverzekering	3.-	-	-	0.52	1.56
<u>Transportkosten:</u>					
20.Rijloon	1.50	60.26	90.39	16.71	25.07
21.Arbeidsleonen	1.245	27.85	34.67	23.74	29.56
22.Paardenkosten	1.50	14.56	21.84	21.72	32.58
23.Tractorkosten	2.-	4.69	9.38	-	-
24.Sociale lasten	1)	0.67	4.85	0.63	4.14
25.Diversen	1.10	1.36	1.50	8.42	9.06
Rente			15.-		15.-
Pacht			121.91		109.29
Totale kale kosten			681.93		647.57
=====			=====		=====

1) 14 % van het loon.

RAPPORT NO. 13, BIJLAGE VII.

SPECIFICATIE VAN DE PRODUCTIEKOSTEN VAN SUIKERBIETEN VAN DE
BEDRIJVEN C EN D (RIJN- DELF- EN SCHIELANDSCHE DROOGMAKERIJ-
EN EN WEST- BRABANT), BIJGEHOUDEN DOOR DEN ACCOUNTANTSDIENST.

Kostenelementen	Wijzi- gings- coëff.	C		D	
		gem. 1938-'39	1942	gem. 1938-'39	1942
<u>Indirecte kosten:</u>					
1. Groenbemesting	3.-	2.15	6.45		
2. Organische mest	1.20	9.40	11.28	19.35	23.22
3. Kunstmest	1.57	28.48	44.71	23.58	37.02
4. Onderhoud gebouwen	1.30	0.80	1.04	1.13	1.47
5. Onderhoud werktuigen en materiaal	1.50	8.89	13.34	9.74	14.61
6. Afschrijving werktuigen en materiaal + klein gereedschap	1.50	9.06	13.59	6.86	10.29
7. Algemeene kosten	1.10	1.63	1.79	12.52	13.77
8. Arbeidsloonen	1.245	28.62	35.63	26.73	33.28
9. Paardenkosten	1.50	32.30	48.75	27.65	41.48
10. Sociale lasten	1)	0.34	4.99	0.97	4.66
11. Onderhoud erf en wegen	1.10	0.15	0.17	1.52	1.67
12. Grondonderzoek	1.-	0.17	0.17	-	-
<u>Directe kosten:</u>					
13. Zaaizaad	1.54	6.04	9.30	8.77	13.54
14. Stikstofbemesting	1.16	46.81	54.30	36.07	41.84
15. Paardenkosten	1.50	7.39	11.09	6.75	10.13
16. Arbëidsloonen	1.245	110.84	138.-	128.10	159.48
17. Sociale lasten	1)	1.29	19.32	5.72	22.33
18. Hagelverzekering	3.-	1.41	4.23	-	-
<u>Transportkosten:</u>					
19. Rijloon	1.50	76.03	114.05	44.51	66.77
20. Arbeidsloonen	1.245	25.22	31.40	51.43	64.03
21. Paardenkosten	1.50	28.14	42.21	44.11	66.17
22. Vrachtautokosten	1.50 2)	-	-	39.22	58.83
23. Sociale lasten	1)	0.38	4.40	2.34	8.96
Rente			15.-		15.-
Pacht			80.-		85.80
Totaal kale kosten			705.21		794.32

1) 14% van het loon

2) gelijkgesteld aan die van paardenkosten.

BIJLAGE VIII

FREQUENTIE-DIAGRAM VAN 199 BOUWBEDRIJVEN IN ZEELAND, N.W.BRABANT, GCEREE EN
 OVERFLAKKEE EN HOEKSCHÉ WAARD, INGEDEELD NAAR DE GEMIDDELDE KOSTEN PER F.100
 PRODUCT IN DE JAREN 1936/'37, 1937/'38, EN 1938/'39.

Ontleend aan: "Rapport inzake het onderzoek naar de kostprijzen van de voornaam-
 ste akkerbouwproducten voor den oogst 1940",

